

FÖRVALTNINGSUTSKOTTETS BETÄNKANDE 12/2003 rd

Regeringens proposition med förslag till lagar om ändring av tullagen och tvångsmedelslagen

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 4 november 2003 en proposition med förslag till lagar om ändring av tullagen och tvångsmedelslagen (RP 116/2003 rd) till förvaltningsutskottet för beredning.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- överinspektör Jukka Kekkonen, finansministeriet
- lagstiftningsråd Ilari Hannula, justitieministeriet
- avdelningschef vid staben för gränsbevakningsväsendet Tomi Vuori och överinspektör Keijo Suuripää, inrikesministeriet
- chefsjurist Arto Lillman, Tullstyrelsen.

PROPOSITIONEN

I propositionen föreslås att i tullagen och tvångsmedelslagen görs ändringar som föranleds av att tullverket har förnyat sina tjänstebenenämningar och genomfört organisationsreformer.

Dessutom föreslås tullagen bli ändrad så att en felavgift kan påföras också på grund av andra fel i tullförfarandet än fel som avser uppfyllande av deklarationsskyldigheten. I syfte att förenhetliga tullmyndighetens och andra övervakningsmyndigheters befogenheter föreslås en tullman få rätt att förelägga ordningsbot. Till lagen föreslås bli fogad en bestämmelse om förfarandet vid

delgivning av förtullnings- och efteruppbördsbeslut, en bestämmelse om hörande av tullombudet och delgivning av beslut till tullombudet samt en bestämmelse om avgifter för tullverkets prestationer och om andra offentlighetsrättsliga avgifter, som i dag regleras i tullförordningen. Därtill föreslås att i tullagen görs vissa tekniska justeringar på grund av att de allmänna regionala förvaltningsdomstolarna har omvandlats från länsrätter till förvaltningsdomstolar. De föreslagna lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2004.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Allmän motivering

Med hänvisning till propositionen och övrig utredning finner utskottet förslaget nödvändigt

och angeläget. Utskottet tillstyrker lagförslagen men med anmärkningarna och ändringsförslagen nedan.

Detaljmotivering

1. Lag om ändring av tullagen

Felavgift. Felavgiften är en administrativ påföljd som redan länge har funnits i vår tulllagstiftning. De föreslagna bestämmelserna avser att avhjälpa en brist i vår lagstiftning. Enligt gällande tolkning har det inte varit tillåtet att fastställa en felavgift vid brott mot villkoren för administrativa tillståndsbeslut (till exempel tulllagerbeslut). Påföljden kan därmed inte fastställas för en tillståndsinnehavare om inte lagen ändras, även om felavgift skulle anses vara en lämpligare påföljd än strafforder för en anställd hos tillståndsinnehavaren.

I motiven till det föreslagna felavgiftssystemet hade det enligt utskottet lämpligen kunnat utredas hur avgiftssystemet ställer sig till tullbrott och tullförseelse. Det hade gett en mer samlad bild av läget. Enligt uppgifter till utskottet uppstår det normalt inga överlappningar mellan det administrativa och det straffrättsliga systemet, utan tullförvaltningen följer ett förfarande som går ut på att felavgift tillämpas på obetydliga försummelser och straff på allvarigare försummelser. Huvudregeln är att felavgift i första hand ska komma i fråga. Om utdömande av straff dock skulle bli aktuellt efter att en felavgift har fastställts kan domstolen beakta att fler påföljder utdömts och utdöma ett rimligare straff. Därtill bör det noteras att det oftast kan undvikas att fler påföljder fastställs i tullärenden eftersom en administrativ påföljd i ett och samma ärende gäller en juridisk person, ett företag, medan en straffrättslig påföljd gäller en fysisk person.

2. Lag om ändring av tvångsmedelslagen

Anhållningsberättigad tjänsteman. I 1 kap. 6 § 3 punkten i tvångsmedelslagen nämns vilka tjänstemän vid tullverket har rätt att göra anhållanden. Enligt gällande regler är det bara tjänstemän med en viss tjänsteställning vid tullverket som har denna befogenhet.

Tullverket har ändrat sina tjänstebestämmelser och dessutom minskat antalet benämningar. Framöver kommer som regel tullinspektörer, tullöverinspektörer, tullchefer eller tulldirektörer att räknas som tjänstemän. Med avseende på rätten att utöva befogenheter anger de nya tjänstebestämmelserna inte längre tillräckligt exakt respektive tullmans tjänsteställning, uppgifter och befogenheter, utan benämningarna fastställs huvudsakligen enligt hur krävande uppgiften är samt följer tullverkets lönesystem, uppger regeringen i propositionen. Därför föreslår regeringen att tjänstemän med rätt att utöva befogenheter inte längre ska anges enligt tjänstebestämmelse utan i stället enligt rätten att utöva en befogenhet.

Propositionen avser visserligen inte att ändra den personkrets som har rätt att utöva vissa befogenheter. Trots detta anser utskottet av rättssäkerhetsskäl att propositionens definition på anhållningsberättigad tullman med anhållningsrätt är alltför allmänt formulerad i skrivningen "En till undersökningschef förordnad tullman". Utskottet påpekar att inte minst utomstående har svårt att bedöma vilken bakgrund och utbildning som krävs av en tullman som förordnas till undersökningschef.

Med hänvisning till det ovanstående föreslår utskottet att 1 kap. 6 § 3 punkten ändras till att "en tullöverinspektör som av chefen för Tullstyrelsens bevakningsavdelning eller av chefen för ett tulldistrikt har förordnats till undersökningschef" ska ha rätt att anhålla. I skrivningen är befogenheten kopplad dels till tjänsteställning, dels till ett permanent skriftligt förordnande av en namngiven tjänsteman. Den som förordnar om undersökningschef ansvarar för att den anhållningsberättigade tullöverinspektören har adekvat utbildning och andra nödvändiga kvalifikationer för att använda tvångsmedel.

Förslag till beslut

På grundval av det ovanstående föreslår förvaltningsutskottet

att det första lagförslaget godkänns utan ändringar och

*att det andra lagförslaget godkänns
med följande ändringar:*

2.

Lag

om ändring av tvångsmedelslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i tvångsmedelslagen av den 30 april 1987 (450/1987) 1 kap. 6 § 3 punkten, 5 a kap. 5 § 3 mom. och 14 § 1 mom.,
sådana de lyder, 1 kap. 6 § 3 punkten i lag 213/1995 samt 5 a kap. 5 § 3 mom. och 14 § 1 mom. i lag 646/2003, som följer:

1 kap.
Gripande, anhållande och häktning

6 §

Anhållningsberättigad tjänsteman

Om anhållande beslutar *en anhållningsberättigad tjänsteman*. Anhållningsberättigade tjänstemän är:

3) (*utesl.*) chefen för Tullstyrelsens bevakningsavdelning och cheferna för bevakningsavdelningens enheter för tullbrottsbekämpningen samt *en tullöverinspektör som av chefen för Tullstyrelsens bevakningsavdelning eller av*

chefen för ett tulldistrikt har förordnats till undersökningschef, samt

— — — — —

5 a kap.

Teleavlyssning, teleövervakning och teknisk observation

5 och 14 §
(Som i RP)

Ikraftträdelsebestämmelsen
(Som i RP)

FvUB 12/2003 rd — RP 116/2003 rd

Helsingfors den 4 december 2003

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Matti Väistö /cent
vordf. Veijo Puhjo /vänst
medl. Sirpa Asko-Seljavaara /saml
Nils-Anders Granvik /sv
Lasse Hautala /cent
Rakel Hiltunen /sd
Hannu Hoskonen /cent
Esko Kurvinen /saml

Lauri Kähkönen /sd
Kari Kärkkäinen /kd
Rosa Meriläinen /gröna
Heli Paasio /sd
Juha Rehula /cent
Tapani Tölli /cent
Ahti Vielma /saml
Tuula Väättäinen /sd.

Sekreterare var

utskottsråd Ossi Lantto.